



## Izveštaj sa ANEMove PRESS KONFERENCIJE od 21.10.09.

### **Četvromesečna analiza učinka Vladinih interventnih mera za pomoć medijima u uslovima ekonomske krize**

ANEM je, u okviru svojih aktivnosti javnog zalaganja za poboljšanje položaja emitera, organizovao press konferenciju posvećenu analizi sprovođenja Vladinih interventnih mera za pomoć medijima u uslovima ekonomske krize. Konferencija je održana 21.10.2009. godine, u Medija centru u Beogradu, uz podršku USAIDA i IREX Srbija. ANEM je, na ovoj konferenciji, informisao javnost o rezultatima Vladinih mera nakon četiri meseca od njihovog donošenja, a na njoj su, pored ANEMovih predstavnika, govorili i predstavnici drugih medijskih udruženja: NUNSa, UNSa, Lokal presa, Asocijacije medija i APRESa.

**Saša Mirković, predsednik ANEMa**, je na početku konferencije podsetio prisutne na sve ono što je prethodilo usvajanju Vladinih interventnih mera, posebno na zahteve emitera, kao i na same mere usvojene još 25.06.09. Istakao je da se, kada su donete, očekivalo da će i tako svedene kakve su bile, ako se sprovedu biti od koristi, a da će njihova realizacija biti relativno laka, jer nisu brojne i komplikovane. Nažalost, četiri meseca kasnije mora se konstatovati da je samo manji deo mera realizovan, rekao je Mirković. On je ukazao da su, od donetih Vladinih mera, **realizovane samo dve**: smanjenje naknada RRA i sufinansiranje projekata u oblasti informisanja - kroz Konkurs Ministarstva kulture za koji je dodatna sredstva (60 miliona dinara) obezbedila Vlada. Međutim, smanjenje naknada RRA za 5% je gotovo simbolično i nije imalo isti efekat za sve emitere, posebno za one koji su u većim gradovima. Što se druge mere tiče, opredeljena sredstva od ukupno 80 miliona dinara su bila nedovoljna, što se vidi i iz činjenice da je od 355 pristiglih projekata podržano samo 125. Takođe, iako su rezultati Konkursa objavljeni tačno pre mesec dana, ugovori još nisu potpisani i novac nije prenet medijima čiji su projekti odobreni. Mirković je dalje naveo da je još jedna mera **mogla biti realizovana**, ali do sada nije – smanjenje naknada RATELa. RATEL je još 21.07.09. doneo Odluku o smanjenju naknada za emitere za 5% koje važi za 2009. godinu, ali Vlada do danas nije dala saglasnost na nju. On je dalje naveo da **nije realizovana** mera podrške i pomoći Vlade i njenih ministarstava, pre svega MUPa, RRAu i RATELu u onemogućavanju rada nelegalnih emitera, pa je danas prisutan još veći broj piratskih radiodifuznih stanica, posebno u lokalnim sredinama. Takođe **nije realizovana** mera data kroz preporuku kolektivnim organizacijama da preispitaju mogućnost smanjenja tarifa za emitere i izjednačavanja tarifa za komercijalne emitere i javna preduzeća. OFPS je odobrio neke stimulativne mere i počeo sa pregovorima. SOKOJ nije pokazao spremnost da pregovara, već je od 01. jula 2009. otpočeo sa primenom ranije donete, za 12,5% više tarife za minimalne naknade, što pogađa najsiromašnije emitere, a što se može smatrati oglašivanjem o Vladinu preporuku. Predstavnici ne samo ovih organizacija, nego i nadležnih državnih organa, smatraju da su ovo samo preporuke, a ne odluke Vlade, tako da mogu i ne moraju da se poštuju, što dokazuje da postoji *velika sloboda u tumačenju Vladinih mera*, naveo je Mirković. Takođe **ne postoje indikatori** o tome da li se primenjuju ostale mere koje je Vlada predložila (oglašavanje aktivnosti Vlade kroz medije; mogućnost korišćenja kredita Evropske investicione banke i drugih sredstava za podršku medijima u Srbiji).

Iz navedenog je jasno da Vladine mere nisu u dovoljnoj meri realizovane i da Vlada nije pokazala dovoljno volje i interesa da obezbedi njihovo sprovođenje. Medijima je sve teže i bolja situacija se ne očekuje ni sledeće godine, pa je stoga nužno da i Vlada Srbije i Ministarstvo kulture u najkraćem mogućem roku osmisle strategiju za pomoć medijima u 2010. godini, naglasio je Mirković.

**Slobodan Kremenjak, ANEMov advokat** je naveo da su se i neka Ministarstva oglašila o Vladine mere, ne poštujući svoje obaveze. Tako na primer, Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj nikada nije prosledilo organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava preporuku Vlade da preispitaju mogućnost smanjenja tarifa naknada i izjednačavanja naknada za komercijalne emitere i za javna preduzeća. Samim tim su smanjenje mogućnosti za realizaciju ove mere. Što se tiče linearnog smanjenja naknada RRA od 5%, ono ne rešava suštinu problema. A problem je u tome da se naknade

koje bi trebalo da služe kao izvor finansiranja nezavisnog regulatornog tela i tako omoguće da to telo zaista bude nezavisno u odnosu na vlast, kod nas iz nejasnih razloga tretiraju kao koncesije, što one po zakonu to nisu. Naknade dvostruko premašuju troškove RRA i jednoobrazne su, jer se za obračun visine naknada i dalje ne koristi kriterijum kvaliteta programskog sadržaja. To govori da ne postoji jasna medijska politika i želja države da promoviše jednu vrstu programa u odnosu na drugu, država se postavlja kao da joj je potpuno svejedno koja vrsta programa će se emitovati, da li je to kvalitetan dramski, dečiji, naučni program ili će imati 24 sata zabavnog i komercijalnog programa. Naša očekivanja za smanjenje naknada su bila veća jer polovina naknada odlazi u budžet, rekao je Kremenjak.

**Jelka Jovanović, potprednica NUNSa**, je istakla da, i pored nekih pozitivnih stvari koje je učinila, kao prošlonedeljna odluka o formiranju Javnog preduzeća „Emisiona tehnika i veze“ kojom se iz RTSa izdvaja emisiona oprema u ovo posebno preduzeće, Vlada nema prelaznu ocenu kada je reč o interventnim merama za pomoć medijima. Upozorila je na tešku posledicu ekonomske krize, a to je sve češće, nelegalno i legano, otpuštanje medijskih radnika. Kao ilustrativan primer teške krize u medijima, navela je gašenje još jedne novine, odn. ovonedeljni prestanak izlaženja nacionalnog dnevnika „Borba“. Ona je najavila skori početak rada NUNSOvog Fonda za pomoć medijima, pre svega medijskim radnicima.

**Vladan Filipčev, predsednik UO Lokal presa** je rekao da je verovao da će Vladine mere biti iskrene, efikasne i brzo sprovedene, međutim do toga nije došlo, a lokalni mediji koji su i inače u lošem položaju su računali na tu pomoć. Lokalni mediji, pred državnim organima i institucijama nisu izjednačeni sa velikim medijima, tako da se dešava u praksi da umesto da se štite mali i slabiji, oni bivaju suočeni sa prinudnim naplatama dugovanja, dok velikim medijima država izlazi u susret određenim olakšicama. Kao pozitivan korak Vlade ocenio je raspisivanje Konkursa Ministarstva kulture, ali je naglasio da još uvek nije došlo do potpisivanja ugovora, a samim tim ni prebacivanja sredstava medijima.

**Zoran Papić, izvršni direktor Asocijacije medija** se posebno osvrnuo na rezultate Konkursa Ministarstva kulture za sufinansiranje projekata u oblasti informisanja. Istakao je da su sredstva bila nedovoljna, da je mali broj medija dobio sredstva u odnosu na broj prijavljenih, da ostaje pitanje kriterijuma izbora tih projekata, ali je naročito naglasio činjenicu da javna preduzeća čine gotovo trećinu medija koji su dobili podršku za svoje projekte, a i inače su na budžetu. Istakao je, u ime Asocijacije, da jedinu pomoć države vidi u izradi paketa sistemskih rešenja, smanjenjem PDVa, taksi, naknada za licence itd. Država može da pomogne medijima relaksiranim, kvalitetnim zakonodavstvom kao i ubrzanim radom na izradi strategije razvoja medijske sfere, naglasio je Papić.

**Nino Brajović, sekretar UNSa** je podsetio da Vlada nije usvojila nijednu meru koje su predložila strukovna udruženja i sindikati kao članovi radne grupe Ministarstva kulture. Resorno ministarstvo i Vlada ne zaslužuju prelaznu ocenu kada je reč o podršci medijima. Istakao je da će 2010. godina biti godina puna iskušenja i da će se mediji suočiti sa situacijom da će 20% radnika ostati bez posla. Naglasio je, kao pozitivne, izmene Krivičnog zakonika kojima su pretnje, napadi i ubistva novinara strožije sankcionisani. U uslovima ekonomske krize, Brajović smatra da je sasvim opravdano da se višak u finansiranju RRA i RATELa ne sliva u državni budžet jer je to novac medija, a ne koncesija koju država treba da ubira od medija.

**Ružica Krdžić, predstavica APRESa i BARSa**, posebno je naglasila problem nelegalnog emitovanja u Srbiji koje najviše ugrožava lokalne emitere. Istakla je da je Vlada bila agilna kada je bilo reči o izmenama Zakona o radiodifuziji jer je bila direktno zainteresovana, a nije agilna kada treba da se promene neke odredbe zakona koje bi omogućile da se onemoguću nelegalno emitovanje. Takođe je navela da organizacije za ostvarivanje kolektivnih prava, naročito SOKOJ koji je povećao svoje tarife, ni na koji način ne pomažu emiterima, iako je to bila jedna od mera Vlade.

**Svi učesnici ove press konferencije su se složili u oceni da, ni nakon četiri meseca od donošenja, Vladine interventne mere za pomoć medijima nisu u potpunosti ostvarene, a da su, i u meri u kojoj su realizovane i kako su definisane, nedovoljne da zaustave propadanje medija. Takođe su ocenili da Vlada nije pokazala ni spremnost ni volju da svoje mere sprovede. Za opstanak medija je neophodno da se odmah pristupi izradi konkretnih i pravih mera pomoći medijima za 2010. godinu, kao i da se što pre donese Strategija razvoja medijskog sektora, zaključili su svi učesnici.**